

RÓZSA ÚJSÁG

ÁTALANOS
RÓZSÁSZATI SZAKKÖZLÖNY.

II. évfolyam.

2-ik szám.

SZERKESZTI ÉS KIADJA:

DR. KAUFMANN ERNŐ, PÉCS-SZABOLCSON.

Az évfolyam júniusban kezdődik. Megjelenik évenként 6 füzetben, minden második hónap elején. — Előfizetési ára egész évre 2 frt. félévre 1 frt. — Mindennemű küldemények a szerkesztő nevére ezimzendők. — Reklamációk csak a megjelenési hónap (június, augusztus, október, december, február és április) 20 ig vehetők figyelembe.

PÉCSETT, 1888.

NYOMATOTT ENGEL LAJOSNÁL.

HIRDETÉSEK :

Kérelem.

Lapunk első és második száma több címre megküldetvén, tisztelettel kérjük a t. címeket, miszerint azon esetre, ha előfizetőink sorába lépni nem szándékoznak, szíveskedjenek a beküldött számokat visszaküldeni. A lap kiállításának szerfölött költséges természeténél fogva, azt csak korlátozott számmal adjuk ki s így könnyen beállhat azon veszteség, hogy a lap méltatlan visszatartásával, újabban jelentkező előfizetőinknek nem vagyunk képesek eleget tenni, mint az az első évfolyammal csakugyan meg is történt. E kérelmünk szíves méltatásáért esd:

a szerkesztőség.

Ki volna hajlandó nekem a

RÓZSA UJSÁG

első évfolyamát eladni,
vagy átolvasás végett átengedni?

K. Kovács Gyula

Kis-Vejke,
u. p. Tolna-Lengyel.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon t. címeknek, kik kérésünk folytán szívesek több rózsakedvelő címét velünk közölni, itt nyilvános köszönetünket rójuk le s kérjük jó indulatukat, anyagi érdeket nem ismerő vállalatunk iránt ezentul is fenntartani.

Kiváló tisztelettel

a szerkesztőség.

Rózsaszemek az alvó szemzéshez.

Legújabb szövetkezés folytán a legnemesebb rózsák galyaival szolgálhatunk, kitünő minőségben, galyankint 8—15 krral a fajok értéke szerint. A t. megrendelők jól teszik, ha meglévő rózsafajaik jegyzékét beküldik, hogy gyűjteményüket hiányzó jeles fajokkal bővíthessék. A fajok részletes felsorolása lehetetlen, mert több mint ezerre megy a rendelkezésünkre álló fajok száma.

A Rózsa Ujság szerkesztősége.



RÓZSA-UJSÁG.

Tartalom. Mikor messük rózsáinkat? — A gyakorlat teréről. — Legújabb honi Sport-fajok. — Ikerhajtás a Julius Finger-nél. — Marie van Houtte. — Souvenir de David d'Angors. — Hermosa. — Setina. — Jules Margottin. — Eugène Appert. — Crimson Bodder. — Eugène Fürst. — Jubiläum. — Rózsaszavazás. — „Rózsász.” — Egy elzüllött thearózsza felfedezése. — Gyop és utszél. — A legjobb rózsatrágya. — Sajtóhiba. — Új rózsafajok. — Irodalmi szemle. — Műmellet: Ikerhajtás a Julius Finger-nél.

MIKOR MESSÜK RÓZSAINKAT?

KILÉNYI JÁNOSTÓL.

(Befejezés.)

II.

Uram! — Vettem meghívását, de szeretem hinni, hogy csak tréfa az egész; — hiszen nálam még csak igen kicsinyek a bimbók és virágzásról 10—12 nap előtt szó sem lehet, annál kevésbé önnél, hol, ha jól értesültem, a helyi viszonyok, — minthogy kertje emeletes házak által határoltatik, — kevésbé kedvezők mint nálam. Menjünk a kertbe és lássa személyesen!

Áh! Áh! — De hát minek tulajdonítsam ezt a nagyszerű flórát? — miért ilyen szép nagyok az elsődök? — hiszen nálam a nyári termés is kisebb mint ez! — No ez nagyszerű! — Itt pár nap mulva már a theák is nyílnak, — nálam és vidékünkön egyetlen kertben még csak nyomukat sem látjuk. — Kérem, avasson be titkába! Lássa uram, én önnel igen szívesen mutogattam a tavasszal a különböző metszést. (Tán inkább »t a r o l á s t« kellett volna mondania.) Mondja kérem, mit tesz ön rózsáival! — Emlékszem, tavaly nyáron nagyon szomorut jósoltam tisztelt nevének, ki júliusban is ollóval sétált a kertben és kérlelhetetlenül vagdalta oldalhajtásait az ön messze ismert

Réve d'or-jának, mintha csak boszút akart volna állni azért a tőle elrablott helyért, melyet most az ön szívében a rózsák foglalnak el. — Ön elméncz! de nagyon csatlakozik ha azt hiszi, hogy nőnek oka van rózsáimra féltékenyedni; a dolog mondhatom ellenkezőleg áll; mert ha bennem, a körök, a gyűlések, kávé- és sörházak mindennapi alakjából, ki örökké az ujságokat búvtam, most egy, csak a fészket szerető és mindig otthon ülő jó férj, meg jó apa lett, (4 viruló gyermek a megmondhatója,) azt nem az anyósom dressurájának, (ki 160 mértföldnyire lakik,) sem a nőm uralomvágyának, ki még asszonyi jogait (és kötelességeit) is szívesen rám ruházná, — hanem azon kimondhatatlan buverőnek tulajdoníthatom, mit reám, tisztesség és fáradsággal összekuporgatott garasaimból vett házacskában nevelt saját nemesítésű első rózsáim gyakoroltak. Azt hiszem, az okos asszony után csak a kertészet és ezek közt különösen a rózsakertészet az, mi a rózsás ifjuságot feledni nem akaró férjet leginkább a házhoz szoktatja. — Kérem mondja ezt meg nő-ismerőseinek, nagyon lekő-

telezettek lesznek érte. — Hogy pedig amit itt lát, minék tulajdonítható, azt egy szóval is megmondhatom: a rózsá iránti szeretetnek; — de hogy ön lássa, miben nyilvánul ez a szeretet, kellene, hogy az év $\frac{3}{4}$ -részét itt töltse és lássa, n. it tesszünk én és nőm ezen idő alatt a rózsákkal; minthogy pedig ez nem lehetséges, hát legyen jelen a legfontosabb munkánál, az ő szimetszésnél. — November elején megújítom meghívásomat. — Legyen szerencsém!

III.

Három hét óta minden nap vártam, ma, november 14-én vett szíves meghívását; bizony már azt hittem, hogy, vagy megfledkezett a tavasszal tett ígéretéről, vagy pedig nem akarja közölni féltett titkát hogy miként lehet kora-tavasztól késő-őszig szép rózsákat nevelni

A kereskedőnek igen, de a dilettáns rózsásznak nincsenek féltett titkai. Az igazi rózsász lelkéből örül, ha minél több helyen, minél több rózsát lát és soha sem fogja a szemet, melyet egy, csak az idén érkezett drága újdonságról töle valaki kért, megsérteni, mielőtt azt odaadná, csupán csak azért, hogy senki másnál, csak ő nála bámulja mindenki ezt vagy amazt a híressé lett rózsát. (Pedig ezt egy különben neves rózsakertészről Aradon mindenki hallotta.)

No de fogjunk a dologhoz, az őszi generális metszéshez, mit októberben azért nem végezhetünk, mert még többször voltak meleg napjai és felő volt, hogy a metszés folytán a legfelső két szembe szállt nedv nagyon megduzzasztja, a meleg pedig még az ősszel kifakasztja azokat. Most, november közepén és vége felé, amikor a 2—4^o hideg rendszeren már állandó, ez a veszély nem forog fönn és különben is ezen hónapban alszik a vegetatio leginkább azon hónapok közül, melyekben a rózsák közt dolgozni egyáltalán lehetséges.

Vegyén egy éles ollót és vagdaljuk ki legelőször is a kései gyenge, éretlen hajtásokat. Ezt elvégezve, járjunk körül minden egyes rózsátot és szemléljük meg jól, hogy mely ágait kell egy szép korona nyerhetése

czéljából egészen, vagy részben levágni. Vágjuk ezeket le, valamint a korona belsejébe és keresztbe növő, különben erős, végre a felesleges hajtásokat egész tövig vagyis a nemesítésig, hol a korona kiindulási pontja van. Ezeket azért vágjuk ki, mert: 1-ször az éretlen gyenge hajtások a földbe kerülve, ott vagy elrothadnak, vagy megfagynak a szerint, a mint a tél enyhe és nedves, a takaró meg hideg. 2-szor a keresztbe növő hajtások lombozata beárnyékolja a korona belsejét, elvonván attól a világosságot és a nap jótékony melegét a nélkül, hogy akár a gyenge, akár a keresztbe növő hajtások valamikor is számbavehető rózsát teremnének.

A koronának illetően megtisztítása oly jótékony a rózsára, mint egy gyermekre az ő bozontos meg nem fésült hajának a megnyirása. Az ekként befejezett megtisztítás, vagy műnyelven nyirás után is minden esetre 6—8 nappal a tervbe vett takarás előtt látunk a tulajdonképeni metszéshez, vigyázva arra, hogy soha ne hagyjunk több termőgalyat, mint a mennyit a tő korára és talajára vonatkozólag elbir. Egykét éves rózsáknál 3—4, három-négy éveseknél 6—8, öt-hat éveseknél és idősebbeknél 10, legfeljebb 12 termőgalyat, figyelve a theáknál és theahybridáknál arra, hogy a termőgalyak fele közvetlenül a csonkból az idén jött lágyas-, másik fele pedig két éves legyen.

A hosszú metszést igénylő thea-, theahybrida- és Noisette-rózsák meghagyandó hajtásainak csak a hegye metszetik le, addig, a meddig nem fás, ellenben a rövid metszést igénylő rózsákat 2—3, ha idősebbek 4—6 szemig messzük le. — Így ni!

Lemetszés után az egész rózsakeretet kitisztítjuk, a lemetszett galyakat eltávolítjuk s most a kert lehetőleg mélyen felásatik, a tőzeg a tövek mellől elszedetik, a tövek környéke jól kitisztittatik, a található gyökérhajtások kérlelhetetlenül kivágnak és magukra hagyatnak. Ha vannak tyukjaink, jó azokat ilyenkor a kertbe eresztetni, hogy a gilisztákat s egyéb férgeket tetszésük szerint kapargathassák.

A metszés után 6—8 nappal, a koronát előre elkészített dombocskák tetejébe (és soha sem mélyedésbe,) eltakarjuk néhány hüvelyk vastag réteg homokos száraz földdel úgy, hogy a hajtások közt üres hely ne maradjon, mit úgy érünk el, ha a takarás közben a törzset néhányszor megbillentjük. A fedőanyag tetejébe tesszük a kertben összesepert összes faleveleket, de nem igen vastagon. A tyukokat most kiüzzük és kertünkbe a télen át semminemű háziállatot nem engedünk.

Ezek után egy szép tavasz kellemes elvárásában menjünk a lakásba, gyujtsunk rá, aztán egy pohár ménesi mellett vezessük le egy tavaszi és őszi metszés közötti különbség consequentiáit és végre a tanulságot.

Tagadhatatlan, hogy az ősszel metszett és leggondosabban eltakart rózsák közt is találunk feltakaráskor néhány gyengébb rózsát, melyek kisebb-nagyobb részben vagy elfagytak, vagy megrothadtak, sőt nincs kizárva, hogy 1—2 igen fiatal tönk teljesen elpusztult. Ha nem voltunk az idő megválasztásában elég szerencsések és esetleg oly korán ősszel metszettünk, hogy sok theánk még az ősszel nagyon kihajtott, megtörténhetik, hogy ezek első termése teljesen elpusztult, de mik ezek azon eshetőséghez

képest, melyeknek a tavasszal metszendő rózsák kiteve vannak? Eltesszük az egész koronát úgy, a mint az Isten teremtette galyastól, levelestől a gyenge galyak és levelek rothadásba mennek, megfeketitik a velők érintkező összes galyakat. A korona nagy lévén, elégséges földet csak ritkán, az utak eléktelenítése árán tudunk szerezni; elkerülhetetlenek ilyen nagy bozótos korona közt a légüregek is, melyek a penész képződésre nyujtanak alkalmat s végre kezünket úgy a le- mint a feltakarásnál összeszurkáljuk.

Ha lassan is de — a rózsza télen át is — vegetál, gyökerei utján tele szivta magát nedvvel, mely mind felhuzódott a legvégső szemekbe, most tavasszal ezt mind levagdadjuk. a vágás helyén meg kicsepeg az a kevés nedv is, a mi még benne van. Mivel a vegetáció most igen rohamos, munkánk is nagyon sürgős, miért is alig lehet azt elég jól elvégezni és kénytelenek vagyunk drága idegen munkát igénybe venni. Mi ebből a tanuság? Az, hogy ha sok szép fejlett rózsát akarunk nyerni, nem pedig csenevész apró szemetet, akkor adjuk meg a rózsának is a magáét és messünk ősszel!

Arad, 1888. május hóban.

A GYAKORLAT TERÉRŐL.

Igen tisztelt szerkesztő ur! — Becses lapjában olvastam több rózsakedvelő tapasztalait az elmúlt zordon tél pusztításairól. Ezekhez néhány megjegyzésem volna. Bevallom, én nem vagyok barátja az ujdonságok hajhászatának; az én principiumom azon rózsafajokat szaporítani, melyek kevésbé finyásak, diszlésükhöz nem igényelnek okvetlen sok öntözést s e mellett még erősen remontálnak is. Így van azután, hogy mintegy 400 dbra menő rózsatom között igen sok az egy és ugyanazon faj; így pl. Maréchal Niel, Gloire de Dijon, Malmaison, La France, Reine Ma-

rie Henriette, Lord Raglan, stb. különösen kedvenczeim lévén, rózsakertemben ezek több példányban vannak képviselve.

A szaporitást már éveken át, következőleg üzöm: a becses lapjában már leirt helymegválasztás és talajelőkészítés után, erdőből ősszel szedetem ki a vadrózsasalányokat, mire azok úgy, a mint az erdőből hozattak, a pinczében nedves homokba tétetnek s itt átteleznek.

Tavasszal úgy a gyökérzet, mint a törzs, éles késsel rendszeresen visszanyesetnek és a már ősszel előkészített rózsahelyekre ültetnek. E kiültetés tavasz-

szal, igen korán, mihelyest a föld megengedi, azonnal foganatosittatik. E vadonczok gondozva lesznek, a szükséghez képest öntöztetnek, az oldalhajtásoktól pontosan megfosztatnak, s csupán egy — alkalmas magasságban levő — hajtás neveltetik fel. E hajtásba alvó szemre történik a nemesítés, minden előzetes vagy utólagos bekurítás nélkül.

Késő ősszel, midőn már a fagyok beköszöntenek, a nemes szemet viselő hajtás négyszeresen összehajtott ujságpapírossal lesz körülcsavarva s hogy ez le ne tekeredhesék, házi czérnával jól lekötetik. Tavasszal a papir le lesz oldva a nemes szemről, s most a fölösleges hajtás visszanyesetik. Ez időtől fogva a vadonczról minden vadhajtás el lesz távolítva, mire a nemes szem csakhamar kihajt s erős növésnek indul. Immár 11 éve, hogy az erdei vadrózsa-alanyokat ily módon nemesítem, s munkámat mindig teljes siker koronázta. Megjegyzem még, hogy a gyengébb növésű rózsákat egy méter magasságban szemzem, a túlerős hajtással bírókat, melyeket karó mellett bajos nevelni s máskülönben is a szelektől sokat szenvednének, gyökérnyakba nemesítem; ezeket télen át spárgaborítóval fődöm be, a cserepet földdel feltöltetem, a cserep felső nyílását azonban soha sem dugom be, mert meleg időben az alvó nemes szem könnyen kipállik. Ez volna a sikeres nemesítésre vonatkozó tapasztalatom rövid leírása s most átterek az általam alkalmazni szokott áttelelési módra.

A nemes rózsák téli takarásához tiszta, mindennemű trágya-, turfa-, fű- és gáztól mentes földet használok, míg néhány finyásabb kedvenceimet tiszta homokkal takarom; a törzs lehajtva, kampókkal megerősítetik s a koronára annyi homok lesz rakva, míg az teljesen elfödve nincs. Különösen nagy gondot szoktam fordítani a for-

radási vagyis nemesítési helyre; e helyet letakarás előtt szalmával csavartatom körül.

Az alacsony tövű rózsákat s a gyökérbe nemesített bokortóket burgonya-módra földdel feltöltötgettem, mi mellett a vesszők azon részét, mely amugy is nyesés alá kerül, szabadon hagyatom.

Metszeni rózsáimat csak kora tavasszal, a nedvkeringés megindulása előtt szoktam és ekkor általános szabályul szolgál: az erősebb hajtásukat gyengébben, a gyengébben hajtani szokottakat pedig erősebben kurtitom be. Maréchal Niel-t s a hasonló hajtású Noisette-rózsákat soha sem szabad metszeni! De még a rózsák lenyesigélését sem szeretem, hanem csupán a magtokot csipem le az elvirágzás után. Más időben nem szoktam rózsáimat nyesegetni, s ezt nem is tartom szükségesnek; csakis az alakítás kedvéért és néha a kevésbé jól fejlődő hajtások elvágására szoritkozom. Ezen szabályok betartása mellett igen hálás virágzást tudok elérni s rózsafáim mind erőteljes, egészséges növésűek.

Hogy télen át valaha rózsáim tömegesen elfagytak volna, az soha elő nem fordult, mert még a legkeményebb télálló fajokat is legalább szalmával fonatom be, tapasztalván azt, hogy a kissé csak jobban megvédett rózsák sokkal üdébben és erőteljesebben hajtanak és virágoznak, mint a le nem takartak; másrészt pedig rózsáimat a koczkáztatástól megmentem, hiszen ügyes ember egy nap alatt 40-50 rózsát is eltakar!

A magról nevelt vadonczokról szintén volna némely gyakorlati megjegyzésem, de erről majd más alkalommal fogok értekezni.

Tisztelettel

Sándormajor, 1888. május 22-én.

Herndl Imre
földbirtokos.

LEGUJABB HONI SPORT-FAJOK.

Aranyos-Maróthon, 1888. június 14-én. — A «Rózsa Ujság» folyó évi márcziusi számában leírtam a Mabel Morrison rózsza kétalakuságának kertemben észlelt esetét s említettem, hogy az ugynevezett sport-ágról három alanyba szemeztem, melyek a mult ősszel nem virágoztak s így nem tudhatam, hogy a színváltozás állandó marad-e? egyuttal megígértem, hogy az eredményről értesíteni fogom a «Rózsa Ujság» olvasóit.

Most midőn ezen szemzések virágzásban vannak s részben már el is viritottak, beváltom ígéretemet.

Mindhárom szemzés megtartotta a színváltozást s így egy minden tekintetben kiváló új rózsafajt nyertem, melynek növése erős, sudaras, lombozata sötétzöld, virága nagy, teljes, színe a legszebb rózsaszínű, egy árnyalattal világosabb mint a Mad. la Baronne de Rothschild-é; alakja a Merveille de Lyon-éhoz hasonlít a mennyiben alsó szirmainak szélei visszahajolnak s így egy világosabb ezüsthényű koszorut képeznek az élénkebb rózsaszínű belső szirmok körül. Néha a szirmok közepén vékony fehér csik fut végig.

A rózsza sokkal teltebb mint a Mabel Morrison; az anyatőn a mult évben hajtott sport-ágon az idén is ugyanilyen szép rózsaszínű virágok nyitak s ezen ág jelenleg is meglepő látványt nyújt, egy, a tisztafehér virágok mellett alakra, színre s teltségre nézve azoktól elütő most nyiló virág.

Ezen kitünő új rózsafaj: *Comtesse Antonie Migazzi* név alatt fog megjelenni.

Dr. Benkő Lajos.

Temesvárról Mühle Vilmos műkertész szintén jelent egy kitünő sport-ujdonságot az Aline Sisley thearózsáról. Ezen sport bimbói szép hosszukásak s a lombozat közül többnyire egyesen nyúlnak elő. A virág lazán telt, rézvörös és fakó-rózsaszínű, fehér pontokkal és csikokkal, néha foltokkal tarkázva. Növése alacsony, szép koronaképzésre hajlandó s magasan nemesítve különösen szép kerti alakot ké-

pez. Mühle e sportot már nyolcz év óta tauulmányozza s csak ezen évben hozta forgalomba *Mad. Josephine Mühle* név alatt. Tervünkben van e rózsának bővebb ismeretése s ha anyagi körülményeink megengedik, színes ábráját is hozni fogjuk; egy ily nevezetes honi ujdonság megérdemli a kellő méltatást. Fájdalommal kell azonban azon szomorú állapotról tudomást vennünk, hogy honi rózsatermékeink először a külföldre vándorolnak, hogy onnét drága-pénzen ismét behozassanak. E szomorú állapot kényszeríté Mühle Vilmost is arra, hogy ujdonságát a külföldi Schultheis-czég közvetítésével értékesítse. A «Rózsa Ujság» programjának egyik legfőbb pontját képezi a magyar rózsakereskedelem emelése s e tekintetben lapunk tökéletesen rendelkezésre áll az érdekelteknek. Szégyenkedve kell azonban beismernünk, hogy honi, de különösen fővárosi rózsakertészeink az üzlet terén még csak ébrény-állapotban vannak, sőt némelyik a «Rózsa Ujság» megjelenését annyira félremagyarázta, hogy abban ellenséget vélt s így történt, hogy a kenyérféltés hatása alatt oktalan és indokolatlan támadással lépett fel ellene a nyilvánosság előtt, holott a «Rózsa Ujság» bármely honi rózsász üzleti ügyeit mindenkor a legmelegebben karolja fel. Az ily avatatlan támadásokkal szemben fényes elégtételül szolgál a napról-napra szaporodó érdeklődők száma elannyira, hogy most már alapos reményeket kezdünk táplálni az iránt, hogy lapunk a kitűzött célt rövid idő alatt el fogja érni. Ily rózsauzeti viszonyok közt egyáltalán nem lehet csodálni, hogy Mühle Vilmos ujdonságának értékesítését külföldi czégre bízta; de, hogy e viszonyok a «Rózsa Ujság» utján honi rózsásaink érdekében kedvezőleg fognak alakulni, kétséget alig szenved. Helyén valónak tartjuk e helyen felszólítani honi rózsakertészeinket, hogy üzleti ügyeikben egész bizalommal forduljanak hozzánk, érdekeik itt bizonyára kellő méltatásban fognak részesülni.

Még egy harmadik, reménybeli dimorphismusról is meg kell emlékeznünk. A hirdi rózsakirály: Komáromy Tivadar ur nagyszerű rózsakertjében, a fehér *Duchesse Mathilde* thearózsa egyik gyengébb hajtásán, egy szép, tiszta rózsaszinben ékeskedő rózsza nyílt. Miután nevezett thearózsa

állandóan szép fehér virágokat szokott hozni, nagy a valószínűség, hogy itt egy állandó sporttal van dolgunk. A sport-ág szeméiről többszörösített s ha a színbeli eltérés állandó marad, ugye faj két év múlva már a forgalomba fog hozatni.

IKERHAJTÁS A JULIUS FINGER-NÉL.

DEÁK KÁROLYTÓL.

(Feketenyomatos műmelléklettel.)

Nem vélek rossz szolgálatot tenni a rózsakedvelőknek, ha nyilvánosságra hozom a természetnek azon ritka tüneményét, mely nálam a múlt év augusztus havában nyilvánult. Mint egy a sok közül, nem nagy kertemben én is előszeretettel foglalkozom a rózsza tenyésztésével, mivel az a legszebb s legháladosabb virág, a szépet pedig a hasznossal összekötve, gyümölcsstenyésztéssel is foglalkozom.

Hogy kertemben a néhány százra menő rózsáim közt némi változatosságot idézsek elő, egy erőteljes vad alanyba háromféle alvószemet nemesítettem. A két felső szem a következő tavasszal szép erős hajtást hozott, míg a legalsó, ugyan épen, de két évig maradt alvó állapotban. Mídon múlt év augusztus havában a bajfalusi fürdőből hazérkeztem, első teendőm volt rózsáim közt szemlét tartani, mely alkalommal meglepetve láttam egy lapos, kaktuszhoz hasonló, sűrű apró levelekkel fedett rózszaág kinövését, mit kezdetben a rózsató alá, tán távollétemben ültetett kaktusz-ágnak tartottam; jobban szemügyre véve, csakhamar meggyőződtem, hogy az nem egyéb a két évig alvó állapotban levő nemes szem kihajtásánál, mely kezdetben úgy nézett ki mint egy kéz, a hüvelyk-ujj a tövítől elválva, végén három rózsabimbóval, a három középujj összenöve 13 bimbóval, míg a kis ujj kissé elválva, végén egy bimbóval, összesen tehát 17 bimbóval; mikor pedig a bimbók szépen kifejlődve nyilni kezdtek, az egész egy teljes

virágkorona képét adta, majd teljesen felnyilva, a legszebb bőségszaru alak fejlődött ki, miként az a mellékelt ábrából is jól ki-vehető, noha természetesen sokkal szebb volt.

A természetnek ezen csodálatos játéka nagyon meglepte mindazokat, kik látták és valóban szebb és nagyszerűbb a szemlélőnek látványul nem szolgálhatott volna mint ama kaktusz-rózsabokréta, melyhez hasonlót még a legügyesebb műkertész sem lett volna képes összeállítani. E csodarózsa már magában véve is gyönyörű volt, azonban maga a rózsató is, melybe, — miként már említve volt — három különféle színű rózsafaj volt nemesítve és pedig: felül Gloire de Dijon, középen Charles Lefebvre, míg alul e csodás hajtást hozott Julius Finger. (Rem.) Az egész színvegyület szintén igen nagyszerű volt, még pedig elég hosszú ideig, mivel a csodarózsa azon pompájában, mint az ábrán látható, két teljes hétig viritott. — Hogy mennyire sikerült rózsáimban a szándékolt változatosságot létrehozni, azt az eredmény *«setleges en»* legjobban bizonyítja a természet nagyszerű közreműködésével.

Méretei a kaktusz-alaku rózsza-ágnak a következők: az ág hossza a kiindulási ponttól végéig 25 cm.; alul az ág szélessége 2 cm., fent a bokréta alatt 4 cm., lapos, kaktusz-alaku és puhaságu, sűrű apró lombozattal ellátva, melyek a rajzon csak ritkítva adtak vissza, hogy a hajtás jobban kivihető legyen.

E csodálatos hajtás keletkezésére nézve a magyarázat igen egyszerű: a Julius Finger remontáns rózsza, mint tudjuk, rügyek dolgában igen gazdag s így történhetett, hogy 5 nemes szem oly közel jutott egymás hátára, hogy a kihajtás alkalmával, mint a sziámi ikrek, oldalaikkal összenőttek. Ennyi hajtást egy pontból kiindulva, az alany nem volt képes teljesen táplálni, mihez még a két felső rózsakorona is járulván, a hajtás nem volt képes a faképződéshez szükséges táplálékot megkapni s így természetesen puha maradt, miként a kakusz. Ezt a föltevést az elmúlt tél teljesen igazolta, mert e féltett kincs, a legjobb takarás daczára is üszkös foltokat kapott úgy, hogy egy részét el kellett távolítani, míg a megmaradt ép részletből most csak satnya hajtások törnek elő. — Ikerhajtásokról, hol két vagy három ág együvé nő, a kertészeti

irodalomban itt-ott tétetik említés, de ötszörös s hozzá ily pompás iker-ágról ezideig sehol sem találunk feljegyzést.

A mellékelt ábra a Rózsza Ujságnak első önálló műtermékét képezi. A természet után felvett rajzot Tamás András ur, bányaiskolát végzett növendék készítette, melyről a kisebbített chemigraphiai munkát Ftacsik János pécsbányatelepi rajzoló dolgozta ki; mindketten ifjú hazánkfiai. Végre köszönetet kell még Deák Károly urnak is mondanunk szíves szellemi és anyagi támogatásáért. Szerk.

Ez eset kapcsán még egy ikerhajtásról kell megemlékeznünk, mely a szerkesztő kertjében az Oxonian remontáns rózsán fejlődött ki, szintén lapos és puha volt, csucsán 10, többnyire fejletlen virággal. Ez esetben úgy látszik csak két ág volt ikeresen összenőve, de egyéb megjegyzésre méltó tulajdonsággal nem bírt.

BIRÁLATOK.

Marie van Houtte.

Thea. — Ducher, 1871.

Sárgás-fehér, közepén valamivel sötétebb, a külső szirmok csucsai az idő- és helyviszonyok szerint, de különösen az éivirítás felé, rózsaszínbe játszanak, gyengéd szirmai pedig a forró napon hamar elhervadnak. Nagy, telt, meglehetősen alkotással, de belső szirmai rendetlen gomolyba csavarodnak; igen jó, egyenes tartású. Az egyesével álló bimbó szép loboralaku, kissé megnyult. Kehelylevelek rövidek, ép szélűek, csúcsaik nincsenek megnyulva, széleiken csupán az alapon s itt is csak durványos szőrmirigyekkel benöve. A zöldes-barnással árnyalt jól kifejtett maghon, s a félrövid merev virágkocsány, egészen sima. A hosszú, karminnal árnyalt merev levélnyel, alsó felületén aránylag igen erősen fejlett, kampószerűleg hátrahajlott tüskékkal s néhány durványos szőrmirigygyel fegyverezve; felül egész hosszában mélyen és szélesen barázdázott, melynek éles szélein gyéren álló, de jól ki-

fejlett durva mirigyszőrök s ezek közt elszórva rövid tüskék foglalnak helyet. Melléklevelek rövidek, széleik alig hajlottak, sűrű durva pillaszőrmirigyekkel ellátva, rövid hegyes csúcban végződnek. A sima, fénylő, sötétzöld lombozat 3—5 levélből áll, melyek a főeren alul néhány durva szőrmirigyet hordanak, széleiken pedig sekélyen és távolállón fűrészelték; — az összes lombozat elég sűrű, állandó s a rózsabetegségekre nem hajlandó. A bokor növése erős, sudaras, a fényes sima vesszők különösen a napoldalon karmin-barnásan árnyulva, gyéren álló, széles alapon ülő vékony, csak kissé hátrahajlott karmin piros tüskékkal fegyverezve. A virágzat meglehetősen korai, de nem igen dús, gyakran megujuló.

Nemesíthető e faj félmagasan és bokoralakban s valamely félárnyékos helyen szépen és szorgalmasan virágzik. Nagy hibája a gyönyörű virágoknak, hogy a forró száraz nap: igen hamar elhervadnak s lilarózsaszínbe mennek át, mely hiba nélkül e különben gyönyörű, némi thea-illattal is bíró

gyengéd rózsa a vezéralakok közé lenne számítható. Edényben nevelve kitünő hajtató fajt képez Nyesése valamivel hosszabbra vették, míg télire nálunk jó meleg, száraz takarót igényel, daczára, hogy a francziák —5° C-nál még szabadon telettetik ki. (Lásd R. U. ez évi első számában, a 15-ik oldalon.) Származása: *Mad. de Tartas* ♂ × *Mad. Falcot* ♂.

Souvenir de David d'Angers.

Thea. — Robert, 1856.

Fénylő sötét cseresnyepiros, középnagy, féligelt és jól alkotott, meglehetősen szilárd szirmokkal, gyenge thea-illattal; félignyilt állapotában szép csészealaku, míg teljesen kinyilva egészen lapos, zilált belső szirmokkal, midőn a közepén ülő jól fejlett porókat és bibéket kimutatja. Bimbója szép hosszas s félig felnyilva egyike a legszebb piros thearózsáknak, alakjára nézve sokban hasonlítván a félignyilt *Safran*-hoz; teljesen felnyilva értéktelenné válik. A keskeny, kissé hosszabb kehelylevelek szélei többnyire épek, gyengén gyapjasak. A maghon jól fejlett s alsó harmadában éppen úgy, mint a félhosszu virágkocsány, apró sötét mirigyecskékkel benöve, melyek a maghonon szabályos négyszöges területet határolnak. A rövid, de erős levélnyel világos-zöld, alsó felén jól kifejlődött, hosszabb-rövidebb, a csúcslevél középső erezetére átterjedő, kissé visszahajlott, világos karminnal árnyalt tuskékkal és rövid sertén ülő gyér számu mirigyekkel ellátva; felül egész hosszában szélesen és mélyen barázdás s e barázdák karminnal árnyalt szélein gyéren álló szörmirigyekkel fedett. Melléklevelek rövidek, jól fejlettek, alapjukon kiszélesedve, csúcaikon jól kinyúlva, széleiken szabályos pillaszerű szörmirigyekkel. A sajátságos, homályos, hamvas sötétzöld lombzat elég sűrű, 5—7 levélből áll; az első pár rendesen fejletlen s közvetlenül a melléklevelek végződésénél ül úgy, hogy az utóbbiak csúcsa az első pár levél kocsánjait túlhaladja; máskor az első levél pár hiányzik; a második pár fejlettebb, a harmadik pár jól kifejlett, míg a nagy csúcslevél hosszú, lándzsá-alaku csúcsba

nyulik ki; széleik sekélyen, de tökéletesen fűrészelték, némely helyen, különösen a középtájon nyomaival a kétszer fűrészelt csipkészetnek; alsó lapjuk világosabb, fiatal korban szép karminpirossal színezett reczézettel. A bokor növése mérsékelt, a hajtások fiatal korban barnás karminnal árnyalva, itt-ott néhány szörmirigygyel benöve. A fegyverzet jól fejlődött háromszegletű, csúcaikon hegyesre vont, alig hátrahajló gyéribb tuskékból áll. Virágzata elég dus, rendszeren bugában 4—5-ivel ülő, gyakran és dusan megújuló. Nemesíthető magasan vagy félmagasan, míg bokortói edényben előnyösen tenyészethetők; hajtásra e faj nem való, mivel virágai jellegzetes színüket csak erősebb napfény behatására kapják meg, az üveg alatt azonban elhalványulnak. Nyesése felhosszura vehető, míg télire száraz meleg takarást igényel. Pompás fénylő piros színe miatt egyike a legértékesebb piros thearózsáknak s mivel virágszirmai erősebbek, a hasonszínű *André Schwartz* ot, (melynek hihetőleg szülője,) jóval felülmúlja. Melegen ajánlható.

Hermosa.

Borb. — Marcheseau, 1840.

Armosa. Mélanie Lemarié.

Középnagy, tiszta rózsaszínű, alig árnyalt; szép gömbalaku, bemélyedő középpel, tökéletes alkotással, rendes, körben elhelyezett virágszirmokkal, szép egyenes, délczeg tartással, gyenge, a bourbonrózsákat jellemző illattal. A virágok rendszeren egyesével, de gyakran 2—3-másával a hajtások végén elég hosszú és merev, apró szörtuskékkal és mirigyszőrökkel elszórtan benőtt virágkocsányon ülnek. A kehelylevelek a tojásdad bimbó csúcsán kissé túlemelkedő hegyes csúcsban végződnek s itt-ott rövid szörmirigyekkel benöttek, kettő közülök a szélén kétoldalt két-két, hosszú fognyújtvánnyal bir, egyik csak egy oldalon fogazott, míg a két utolsónak szélei épek. Néha a két legnagyobb kehelyszírom megnyult csúcsa kiszélesedik. Maghon jól kifejlődött, csúcsán kissé befűződve, fényes világos-zöld, egészen sima. A gyengébb és rövidebb le-

vélnyél alul 2—3 vékony, kissé hátrafelé hajlott tüskével s alig 5—6 igen távol álló rövid szörmirigygyel fegyverezve; felül karminnal árnyalva, egész hosszában jól barázdált, melynek szélein halvány, durványos serték és mirigyos szőrök csak elszórva ülnek. Melléklevelek rövidek, a középtájon jól kiszélesednek, gerelyalaku rövidebb csúcsban végződve, széleik egész hosszában sűrűn mirigyszőrösök. A sűrű lombozat szép fénylő élénk zöld levélből áll; rendszeren öt levél egy nyélen, melyek közül az alsó pár csak kissé kisebb a felsőnél, míg a csúcslevél jól megnyúlva kihegyesedik, széleik elég mélyen egyszer fűrészelték s csak itt-ott mutatnak tökéletlen kétszer fűrészelt nyomokat, hátsó lapjuk világosabb, fénytelen. A fiatal levelek szélei, rövid kocsányai, a levélnyél felső barázdás lapja, a melléklevelek töve s mirigyszőrözete, különösen a nyári hajtásoknál, szép karminpiros színeződést mutatnak, mi a lombozatnak valami előkelő nemes külemet ad. A bokor növése mérsékelt, jó talajban dugványtói néha erős növéssel bírnak. A sima zöld vesszők keskeny vékony és hosszabb, kissé hátrahajlott, halvány színű, gyéren álló fegyverzettel bírnak. Virágzata igen dús, gyakran és tömegesen megújuló. Nemesíthető e rózsza magasan vagy félmagasan, de legcélszerűbbek dugványtói, melyek hasonlíthatatlanul szebben és dúsabban virágznak mint az alanyba nemesítettek. Edényben nevelve egyike a legháladosabb hajtató- és szobarózsáknak elannyira, hogy üzleti kertészt e rózsza nélkül képzelni sem lehet. Nyesése félrövidre vétessek, míg télire könnyebb takaróval is beéri. Osztályozására nézve nagyon eltérők a nézetek; némelyek a bengálrózsához csatolják mivel igen könnyen dugványozható, egyéb tulajdonságait tekintve azonban azon kétséges csoporthoz kell számítanunk melyet a kertészek «Bourbon» névvel jeleznek, bár a bengál vér jellegeit szintén magán hordja. Miután a csokorkötészetben nagy szerepet játszik s a korai hajtásra igen jól alkalmazható, a kertészek által tömegesen tenyésztetik. A rózsakedvelő dugványtóit csoportosításoknál igen jól használhatja.

E tömördek jó tulajdonság mellett e rózsza minden betegséggel kitűnően daczol s így az első rendű fajokhoz tartozván, ajánlatra nem is szorul, különben is rendkívül el van terjedve.

Setina.

Bennett, 1879.

Ujabb időben a rózsaszok közt már csaknem általánossá vált a nézet, hogy e rózsza az előbb leírt Herмосának némi kúszó jelleget viselő dimorphismusa. A rendelkezésünkre álló két nemesített két éves tőn egyáltalán nem vettük észre a kúszó jelleget s azokat egészen közönséges Herмосának ismertük fel. Schultheis, ki e rózsát 23 krért árusítja, hivatkozik P a u l L o r e n z zwickaui kertészre, ki e rózsát rendkívüli jövedelmezőségénél fogva tömegesen tenyésztí, míg Franz J o s s t tetscheni uradalmi kertész, a beszünt D e u t s c h e R o s e n - Z e i t u n g mult évi egyik számában rajzát hozza egy rondónak, melynek széleit e kúszó fajjal szalag-alakulag hullámzatos menetekben rövid idő alatt körül futtatta. Ily ellentétes tapasztalatok után csupán a gyakorlati meggyőződés döntheti el, hogy a S e t i n a létezése egyáltalán jogosult-e. Ha a Herмосa jó talajban szabadon fejlődhet, szintén elég hosszú hajtásokat hoz s ha most ezekből pl. kettőt meghagyva, a többit ősszel levágjuk, a megmaradtakat pedig jól áttelelve, a következő tavaszon nem nyessük vissza, akkor e fajt mesterkélten uton kúszóvá erőtethetjük s előtünk fog állni a Setina. Ezzel ugyan a Setina létjogát megdönteni korántsem szándékunk, döntse azt el az idő s így a Setina viselkedésére vonatkozó adatok beküldése nagy szolgálatot tenne honi rózsaszainknak.

Jules Margottin.

Rem. — Margottin père, 1853.

Világos karmin-rózsaszínű, alig árnyékol; nagy, igen telt, gömbalaku, boltozott, jelleges szabályos alkotású és jó tartású, kissé illatos. A kehelylevelek jól kifejlődve s e fajnál különösen jellegzetesek; kettőnél

iól kifejlődött, mindkét oldalon részarányosan elhelyezett hosszúra kinyúló fogazatot, mondhatni fésűzetet találunk; a harmadik néha csak egyik oldalán fogazott, míg kettőnél a szélek épek. E fognyujtványok széleiken ismét kisebb, rövidebb fogazattal bírnak s míg a három, erősen fogazott kehelylevelé szélei sűrű, jól kifejlődött szőrmirigyeket viselnek, addig a két épszélünél csak durványos mirigyszőrözet látható. Külső felületükön e kehelylevelek ritkábban álló fehér gyapjuval vannak borítva, mi által sajátos homályos-zöld színben tűnnek elő Maghon jól fejlődött, szép hosszalaku, sima, fénylő-zöld. A virágkocsány félhosszu, kevés rövid tüsskertével és ritkán álló mirigyes szőrözettel benöve. Levélnyel megnyult, alul gyéren álló, visszahajlott rövid tüskékkel s néhány elszórt szőrmirigygyel; felső lapján egész hosszában jól barázdált, melynek szélei szintén csak gyéren álló mirigyszőrözet mutatnak; egész felső lapján, de különösen a melléklevelek tapadási helyén karminpiros árnyalattal. Az élénkzöld, kevésbé sűrű lombzat 5 levélből áll, melyek jól kifejlődve s különösen fiatal korban széleiken piros-barnásan árnyalvák; széleik mélyen, néhol tökéletesen kétszer fűrészeltek, felső lapjuk sima, fénylő, míg a homályos alsó lap különösen az erzet mentén gyengén gyapjas és bolyhos; jelleg, mely e vezérfaj származékainál többnyire fellelhető. Az igen keskeny melléklevelek a levélnyelet az első lombpár tapadási helyének csak harmadáig követik s itt csaknem derékszög alatt kifelé álló hosszú keskeny csúcsban nyulnak ki; széleiken mindenütt sűrűn álló pillás mirigyszőrökkel benöve. A bokor növése erős, sudaras, jól felnyúló, szép koronaképzésre alkalmas; az élénk zöld hajtások keskeny alapon ülő, félhosszu, hirtelen kihagyedő, félkörben hátrafelé hajló, halvány pirosas sűrű tüskékkel vannak fegyverezve A rövid boglyaalaku bimbók a kehelylevelek által jól fűdetnek; ez utóbbiak némelyikének megnyult s néha kiszélesedett csúcsa a bimbó végét jóval túlhaladja. Virágzat igndus, a hosszú hajtások végén kettésével-ötösével bugában ülő, igen renyhén s töké-

letlenül megújuló. Nemesíthető félmagasan s bokoralakban, míg magas fái hosszabb, sudaras növése miatt nem válnak be. Edényben tenyésztve a hajtásra is használható, de lisztharmat iránti fogékonysága miatt az üzleti melegházakból lassacskán kiszorol. Bokortói a szabadban csoportosítások középebe, pyramis- vagy oszlopos-alakban igen jól használható. Kettőn testvérek e fajt a szobatenyésztésre is ajánlják, azonban több évi tapasztalatunk azt látszik bizonyítani, hogy a szobában az ablak üvege mellett sem dusan nem virít, sem virágai nem kapják meg eredeti színüket s a száraz szoba-levegőben csakhamar elhervadnak. Nyesése hosszabbra vették, télire azonban nem igényel takarást, mivel egyike a legkeményebb remontáns fajoknak s nagyon közel áll a közönséges *contifolia*-rözsához. Mint kerti rózsa, egyikét képezi a vezéralakoknak s jó magtermő képességénél fogva szülője számos jeles kertirózsanak; ilyenek a többek közt: Eduard Morren, Jules Maquinant, Gabriel Tournier, Annie Laxton, Claude Bernard, Louise Boyer, Mad. de la Boulaye, Marie Roederer, Marquise de Castellane, Peach Blossom, Souv. d'Arthur de Sansal, Souv. de Mad. Robert, Achille Gonod stb.

Eugène Appert.

Rom. — Trouillard, 1858.

Fénylő sötét bársonyos karmazsinvörös, élénkebb vörös árnyalattal; középnagy, vagy nagy, jól telt, szabályos laposabb alakotással s egyenes felmeredő tartással, gyenge rózsaillattal. A bordázott s csak kevés durványos szőrmirigygyel borított kehelylevelek közül kettőnél a szélek néha hosszán fogazottak s megnyult csúcsaik kiszélesednek; egy csak fél oldalán bir némi fogazattal, míg a két rövidebbnél a szélek épek. A bimbó csaknem gömbalaku, tetején némi gyenge kicsucsosodással. Maghon jól fejlődött, hosszukás, sima, alsó felén itt-ott apró mirigyszőrökkel benöve A virágzár erős, rövid, hamvas karmin-barnásan árnyalt, számos apró tüskékkel és mirigyes szőrözettel

födött. Az erős, kurta, visszahajlott tüskékkel fegyverzett levélnyélen 3—5, igen rövid száru, a főér alsó felén gyér számu rövid tüskécskékkal és durványos mirigyszőrökkel borított, különben sima, rövid tojásdad alaku, gyengén és távolállón fűrészelt levél ül. A lombozat igen sűrű, sötét hamvas, barnásan árnyalt, bőrnemű, a viszontagságokkal jól daczol, de a lisztharmat iránt különösen fődöttebb helyen meglehetősen hajlandó. Melléklevelek rövidek, hosszan kinyuló csúcsban végződnek s széleiken rövid, durványos mirigyszőrökkel pillázottak. A bokor növése erős; a hatalmas, de nem tulságosan sudaras hajtások sajtáságos, hamvas sötét karminbarna színűek s egyenlőtlen, keskeny alapon ülő, egyenes karminpiros tüskékkel igen sűrűen fegyverezvők. A virágzat elég dus, de renyhén megújuló, a hajtások csúcsán kettőtől ötig, egyenetlenül elrendezve. Nemesíthető félmagasan, vagy bokoralakra piramisok képzésére, sőt edényben nevelve a melegházi hajtásra is alkalmas. A szabadban szellős nyílt helyre ültessük s nyáron át főlsleges hajtását irgalmatlanul metéljük le, különben igen hamar penészt fog, melytől erős fegyverzete miatt nehezen szabadítható meg. — Nyesése különben kurtábbra vétesék, télire azonban csak könnyű takarást igényel, sőt takaratlanul is áttelel. A *Géant des Batailles* remontáns rózsának egyik legjobb magoncza s a jobb kerti rózsafajok közé tartozik.

Crimson Bedder.

Rem. — Cranston, 1874.

Rikító fénylő skarlátpiros, tiszta, csaknem minden árnyalattól mentes szín; a szírmok külső lapja világosabb, fénytelen, lilakarmin, a csúcs felé kissé sötétülő, szabályos, sötétebb színű erezzettel. Középnagy, néha nagy, jól telt, lapos, csészealaku, szabályos alkotásu s kifogástalan tartásu, gyengén illatos. A kissé bordázott kehelyszírmok által teljesen fedett bimbó rövid, csaknem tekealaku, igen kemény s ennek daczára a virág felnyílása teljesen szabatos és könnyű. A rövid, világoszöld színű virágkocsány s a kehelylevelek külső lapja, gyéren álló szőrmirigyekkel

van borítva, míg a kevésbé kifejlődött hosszukás magtok egészen sima. A sűrű lombozat sajtáságos hamvas, sötét tengerzöld színnel bir s nagyon emlékeztet a *Lord Raglan* lombozatára. A hosszú levélnyélen rendszeren 5 levél foglal helyet; ezek alul fölül simák s fiatal korukban a tökéletlenül s csak igen sekélyen kétszer fűrészelt széleiken karminpirossal vannak szegélyezve, mi által a lombozat szép nemes külemet nyer. Maga a levélnyel fiatal korában szintén karminnal van árnyalva s alul 3—4, széles alapon ülő rövid, kampószerűleg hátrafelé hajlott piros tüskékkel van fegyverezve; felső lapja mélyen barázdás, melynek éles szélein gyéren álló mirigyszőrök foglalnak helyet. Melléklevelek rövidek s feltűnően keskenyek, a mi határozottan theavérre vall; lándzsaalaku nyulványaikon rövid pillás szőrmirigyekkel sűrűn benöve. A vaskos sima rövid hajtások gyéren álló, kör-kerek alapon ülő rövidebb, igen hegyesen végződő piros tüskékkel fegyverezve. A többnyire egyenes álló virágzat dus, szabadon és gyakran megújuló. A leirt tulajdonságok azt bizonyítják, hogy itt ismét egy oly fajjal van dolgunk, melynél a remontáns jelleg hátra-szorításával a thea jelleg lép előtérbe, a mi e rózsát igen értékessé teszi; nem követ tehát el hibát egy rózsász sem, ha e fajt a thea-hybridák közé sorolja. Rövid növése miatt magasan nemesíttessék, míg bokortói alacsony csoportoknál előnyösen használhatók. Edényben nevelve kitűnő hajtató rózsát ad s a melegházban helyes kezelés mellett már januárban hozza virágait. Amerikában e rózsza nagyon el van terjedve s a meleg házban szabad földbe ültetve biztos nyereséget hoz az üzletkertészeknek. Egy hibájáról azonban nem szabad megfeledkeznünk s ez a lisztharmat iránti fogékonyság, mely miatt a szabadban napos, szellős helyre kell ültetni, hol azután szinbeli rokonait felülmulja. Nyesése rövid legyen, télire pedig alig igényel némi könnyű takarót. Tartós viritása, napállósága s erős, állandó lombozata folytán az elsőrendű rózsák közé tartozik. — Eredete ismeretlen.

Eugène Fürst.

Rem. — Soupert Notting, 1875.

Bársonyos karminpiros, sötét biborszínnel dusan árnyékolva; nagy, jól telt, szabályos szerkezettel, kitünő tartással s elég erős rózsailattal; külső széles szirmai visszahajolvák, míg a belsők csészealakulag helyeződöttek, mi e rózsának igen szép, tökéletes alakot kölcsönöz. Porodák es bibék jól fejlődvek, miért is e faj igen jó magtermő képességgel bír. A kehelyszirmok csúcsai megnyultak, de nincsenek kiszélesedve; közülök kettő vagy három többékevésbé fogazott; ezeknél a csúcsok vége felé néhány szőrmirigy látható, míg kettő mirigytelen és ép szélü; külső lapjuk homályos-zöld, igen gyengén és tökéletlenül, csak a csúcsok táján bordázottak s itt gyengén pirosasan árnyaltak; belső lapjuk gyengén gyapjas, teljesen fénytelen. Maghon jól fejlett, felül gyengén befűződve, sima, fénylő világos-zöld. A virágnyel erős, igen rövid, alsó harmadán gyéren álló mirigyos szőrözettel. Levéllyel vékony, de igen kemény és szívós, alul csak 2-3 alig fejlett, világos halvány-zöld színü rövid tövissel s kivételesen még egy-két silány szőrmirigyvel fegyverezve; felül egész hosszában sekélyen barázdált, melynek szélei szintén csak dur-

ványos szőrmirigyekkel szórványosan vannak ellátva. Melléklevelek rövidek és keskenyek, az első levélpár s a vessző közti nyélrészletet alig követik egy harmadáig; csúcsaik rövidek és tompák s csupán alapjukon, néha a végük felé birnak néhány kiálló pillaszőrözettel. A sűrű, sötétzöld lombozat jól fejlett, nagyságra egymástól alig különböző 5 levélből áll, melyek széleiken gyengén egyszer s csak itt-ott tökéletlenül kétszer fűrészeltek. A bokor növése rendkívül erős és hosszú, néha öles hajtásokat hoz, melyek rövid hegyes, széles alapon ülő erős kampós tüskékkel sűrűn fegyverezvek. Virágzat nem igen dus, a hajtások végén 3-5, bugában ülő rózsával, igen gyarlón s tökéletlenül megújuló, száraz időjárás mellett még másodszor sem nyílik. Mint kerti rózsá, szabályos alakja s szép színe miatt még jól megállja a helyét, de hajtásra vagy az edénytenyésztésre egyáltalán nem alkalmas s így a másodrendü durvább rózsák közé sorolandó. Nemesíthető félmagasan vagy bokoralakban, nyesése hosszabbra vehető, de télire takarást egyáltalán nem igényel mert még a legkeményebb hideg iránt is érzéketlen. Mint kiváló magtermő faj, a müleges párosításhoz igen alkalmas.

K Ü L Ö N F É L É K .

Jubileum. — Aranyos-Maróthon f. é. június 23-án ünnepelték meg Dr. Benkő Lajos, bars megyei tisztí főorvos 25 éves doktori jubileumát. Dr. Benkő Lajos egyike jelesebb honi rózsászainknak s neve a R. U. olvasói előtt már ismeretes, de hogy környezete által mily óriási tiszteletnek és rokonszenvnek örvend, mutatja ama tömérdek kitüntetés, melyben 25 éves jubileuma alkalmával a megye, a társadalom s a sajtó részesítette. Eme kitüntetésekhez még egy igen találóan, mintegy symbolice összeállított nagy rózsakoszoru járult, melyben a kerti rózsák valamennyi csoportját képviselő legszebb ró-

zsák közé egy vadrózsáág is volt illesztve, a nemesítés jelképezéseül. A gyönyörű koszoru széles fehér atlasz szalagján, nagy aranybetűkkel e fölirat állt: »Minden rózsá üdvözlí a huszonöt év ünnepe n.« — Csak kedves kötelességünkert rójuk le, midőn e kiváló rózsásztársunk ünnepehez mi is hozzájárulunk, szívből óhajtván neki rózsás egészségert, rózsás kedvet s élete rózsafájának szakadatlanul, tökéletesen és szabadon folyó dus remontálását egész addig a határig, melyert a Magasságbelí az ember élettartamában a legvégsőnek szabott kí.

Rózsa szavazás. — A német rózsakedvelők egyletének szakközlönye a «R o s e n - Z e i t u n g» ez évi negyedik számában közli a múlt évben általa felvetett kérdésekre begyűlt szavazatok eredményét. Összesen a következő 28 kérdés bocsátott szavazás alá: 1. Melyik az öt legszebb sárga thearóza? 2. Melyik az öt legszebb fehér thearóza? 3. Melyik az öt legszebb sárgarózsaszinnel árnyalt thearóza? 4. Melyik az öt legszebb fehér-rózsaszinnel árnyalt thearóza? 5. Melyik az öt legszebb piros és sötétpiros thearóza? 6. Mely tiz thearóza bír a legszebb alkattal és tartással, szinkülönbség nélkül? 7. Mely tiz thearózsának van legjobb illata? 8. Melyik tiz thearóza legjobb a hajtásra? 9. Mely tiz thearóza bír legdúsabb virággal? 10. Mely tiz thearóza a leghidegállóbb? 11. Mely tiz thearóza legjobb az előtéli hajtásra? 12. Mely tiz thearóza legjobb a tavaszi hajtásra? 13. Mely tiz remontáns rózsák legjobb az előtéli hajtásra? 14. Mely tiz remontáns rózsák legjobb a tavaszi hajtásra? 15. Mely tiz remontáns rózsák hoz dús őszi virágzatot? 16. Mely tiz rózsák ajánlatos rövid növése miatt alacsony csoportok képzésére, bármely osztályból? 17. Melyik az öt legszebb fehér remontáns rózsák? 18. Melyik a tiz legszebb rózsaszínű remontáns rózsák? 19. Melyik az öt legszebb fehér-rózsaszinnel árnyalt remontáns rózsák? 20. Melyik a tiz legszebb piros remontáns rózsák? 21. Melyik a tiz legszebb sötétvörös remontáns rózsák? 22. Melyik az öt legszebb theahybrid rózsák? 23. Melyik az öt legszebb Bourbon-rózsák? 24. Melyik az öt legszebb Noisette-rózsák? 25. Melyik az öt legszebb egyszer nyíló moharózsák? 26. Melyik az öt legszebb többször nyíló moha rózsák? 27. Melyik az öt legszebb csikos rózsák? 28. Melyik a tiz legjobb kúszórózsák?

Öszintén meg kell vallanunk, hogy a kérdések felvetése egyáltalán nem volt szerencsés, minthogy kevesebb kérdéssel a gyakorlat számára sokkal nagyobb eredményt lehetett volna elérni. Minő értelme van pl. a 6-ik kérdésnek? hiszen valamennyi kérdés a rózsák szépsége körül forog, mely-

ben az alak s az alkotás már eleve bennfoglaltatnak. Másrészt nem találunk a 28 kérdés közt a tenyésztés gyakorlatára vonatkozókat; így pl. teljesen hiányoznak az edényképesség-, kerti- és szobaképesség, napállóság-, árnyékképesség- s a koronaképző képességre vonatkozó kérdések, pedig ezek sokkal fontosabb kertészeti problémák mint az alakra és színre, vagy az amugy is individuális «szépségre» szorított, indokolatlanul apró részletekre osztott kérdések. A kérdések ily hiányos s egyoldalú feltevései rögtön elárulják a «öldaszalt» melynél tárgyaltak. Nagy zavart találunk a 17-ik kérdés szavazólapján is; itt nem kevesebb, mint öt legszebb fehér remontáns rózsák kivátnatik. A gyakorlati rózsakertész jól tudja, hogy ez idő szerint csak négy «fehér» tisztavérű remontáns rózsával rendelkezünk, melyek szín-sorrendben így következnek: White Baroness, Merveille de Lyon, Mabel Morrison és Single White Perpetual, a mi e négy rózsán kívül esik, az vagy nem «fehér», vagy pedig nem tiszta remontáns, hogyan lehet tehát ott öt szépet keresni, a hol tulajdonképen csak három van, mert az utóbb felsorolt faj egyszerű szirmu lévén, a szavazat alól eleve kizátnak tekinthető? Ennek megfelelőleg a szavazási lajstrom csak úgy hemzseg a Noisette hybridáktól s egyéb, nem tiszta remontáns korcsfajoktól. Végre a kérdések ily félszeg feltevésének róható fel, hogy a Bengáls a multiflora-csoport csaknem tökéletesen kiszorult, míg a Noisette- s Bourbon-hybrid-csoportok hajtató képességüket nem érvényesíthették. A 28 kérdés szavazási eredménye 230 rózsafaj lett, melyek eredetükre nézve következőleg oszlanak meg: Franciaországból származik 183 faj, Angolhonból 24 faj, Luxemburgból 6 faj, Amerikából 5 faj, Németországból 1 faj (sport), Belgiumból 1 faj, Svájcából 1 faj, Japánból 1 faj, ismeretlen országokból 8 faj. Hazánkra vonatkozólag e szavazási eredménynek kevés értéke van, mivel a legtöbb szavazat németországi és ausztriai rózsászoktól származik, ezek pedig a mi ég-

aljunktól némileg mégis eltérő viszonyok közt észlelték rózsáikat. Magyarországból e szavazásban csupán Mühle Vilmos temesvári műkertész vett részt.

„Rózsász.” — Az «Egyetértés» egyik júniusi száma, lapunk megjelenését közölve, megütközését fejezi ki a «rózsász» kifejezés fölött. No erre már nem sok megjegyezni valónk van, mert ha a napilapok által már régen elfogadott hasonló származású szavak, mint pl. borász, távirász, bányász, jogász, halász, vadász, madarász, kanász, barmász, gazdász, utász, hidász stb. eléggé megállják a helyüket, miért ne állaná meg a «rózsász»? Hogy pedig e kifejezés nemcsak eléggé helyes, de okvetlenül szükséges és mással nem pótolható, a következőkben indokoljuk: rózsász az, ki a rózsával egyáltalán rendszeresen foglalkozik, rózsakedvelő, vagy rózsabarát az, ki a rózsával mint élvezeti czikkkel foglalkozik, rózsatermelő az, ki a rózsákat egyszerű szaporítás által termeli, míg végre a rózsatermesztő a természet titkainak kutatásával s azok helyes ismeretével új fajok létesítésén fáradozik. Felemlíthető még a rózsászoknak egy hasznos tagja a rózsaismerő is, ki főképpen az egyes fajok felismerésében bir nagy jártassággal s ha ügyes, a rózsászok közt igen nagy jelentőséggel bir. Európában jelenleg leghíresebb rózsaismerő Harms Ferencz Hamburgban. Ezek után az «Egyetértés» egészen nyugodt lehet a «rózsász» kifejezés halatára vagy látára.

Egy elzüllött thearózsza felfedezése. — Craig amerikai rózsakedvelő, C. Ramsden, Morton et Cie. cég kertjében egy szép thearózsát fedezett fel, melynek feketenyomatos ábráját a The American Florist kertészeti szaklap 66-ik száma hozta. E rózsának virágai nagyok, tejfelsárgák, a belső szirmok alapja felé sötétebb sárgába olvadva, míg a szegélyszirmok külső lapja néha rózsaszínű kületem nyer. Craig azt hiszi, hogy e faj már annyira régi, miszerint eredeti nevét megállapítani többé nem lehet s így e

rózsát nagy tapintatossággal Belle Inconnue, (szép ismeretlen) névvel látta el, hogy ez által senki hasonló csalódásba ne ejtessék, mint annak idején a Mad. Ferdinand Jamin-nel, melyet American Beauty név alatt mint jeles ujdonságot drágán vettek. A rózsza rövid leírása után minden rózsász a Marie van Houtte thearózsára fog gondolni s így ezen amerikai felfedezés legalább egyelőre nagyon gyanus illattal bir.

Gyep és utszél. — Parkokban és nagyobb virágos kertekben, hol a csoportok és utak közti területeket gyep tölti ki, a kertészeknek folytonosan az utakba növény gyep irtásával kell fáradozni; ily helyeken rendszeresen munkásokat látunk, kik az utnyesóval vagy ásóval folytonosan szabályozzák és irtják az utba növény gyepet. Ott, hol az ut és gyep közt valamely szilárd választófal, pl. deszka vagy téglaköfal alkalmaztatik, a gyep nem bir az utakra kúszni, de a hol semmiféle választófal nincsen, — pedig ez a legszebb, — ott azonnal belenő az utba. Igen könnyen meg lehet a gyep tovanövést akadályozni, ha az éles vaseszközzel lepartolt gyepszél parttövébe, egy 8—10 cm. széles s ugyanolyan mély csatornát húzunk, melyet azután durván átrostált fa- vagy kőszénhamuval tömünk ki. A tavasszal így elszigetelt gyepszél nem képes az utra burjánozni, csupán arra kell ügyelnünk, hogy sebes esőzések e hamuréteget vastagabb földréteggel át ne hidalják, minthogy ez esetben a képződött földrétegen a gyep könnyen áttörhet.

A legjobb rózsatrágya. — Juniában, a tömeges rózsavirítás idejében, ugyancsak serénykedni kell a kertészeknek az ollóval, hogy az elvirított rózsák lehulló szirmai a talajt el ne éktelenítsék, vagy a szél által tova sodorva máshol ne képezzenek szemetet. Az elvirított rózsák azután lemetszve rendszeren a szemétdombra kerülnek, holott mint sajátlagor rózsatrágya értékesíthetők lennének. Egy a lemetszendő rózsák mennyiségének megfelelő, kisebb nagyobb gödörbe, egy réteg rózsahulladék s erre egy

vékony réteg rostált föld töltessék, mire ismét rózsahulladék meg földréteg következik, míg a gödör meg nem telt. Az így meg-telt trágyagödört csupán a tulságos beázástól kell megóvni. Tavaszra a felszín, a hulladék elrodhadása folytán lesüljed s most a feltöltés a rózsza elviritésakor újra kezdhető. Kéthárom évi ismételt feltöltés után a gödör tartalmát néhányszori felforgatás mellett még egy évig rothadni hagyjuk, mire kész a trágya a rózsató talajának javítására használható fel. Ez a legjobb s egyszersmind legtermészetesebb rózsatrágya.

Sajtóhiba. — Lapunk a II-ik évfolyamban nyomdát cserélvén, nem csoda, hogy az első számba több apró sajtóhiba csuszott. Az értelmet nem zavaró apró sajtóhibák, vagy betűcsuszások, az olvasó által azonnal kiigazíthatók s így nagyobb jelentőséggel nem bírnak, azonban valamely rózsza nevénel, még oly jelentéktelen sajtóhibát sem szabad megtűrni; ennél fogva mult számunk 8-ik lapján, az első oszlop 9-ik sorában, a kövér betűkkel nyomott *Henriette* szóból az első i betű törlendő, mivel e név francziául helyesen *Henriette*-nek iratik.

U J R Ó Z S A F A J O K.

Mad. Joseph Godier.

Thea. — J. Pernet fils-Ducher.

Nagy, telt, szép szabályos alkattal és jó tartással; chinai rózsaszínű, közepén karmin, keverve és árnyalva rezes sárgával; néha hajnalsárga vagy rózsaszínű; — igen változékony új színezet. Növése erős, de nem hosszú; a sűrű fiatal lombzat pirosas, későbbben fénylő sötétzöld. Igen dús és jól megújuló, többnyire csokros virágzatu. A *Marie Détray* származéka. Színes ábráját a *Journal des Roses* ez évi juniusi száma hozta.

Mad. Philémon Cochet.

Thea. — S. Cochet

Középnagy vagy nagy; telt, csészealaku, belül kissé zilált; külső szirmai aránylag terjedelmesek. Igen világos rózsaszínű, kívül néha fehér foltokkal tarkázott, míg teljesen felnyilva fakórózsaszínű; alapjában igen világos rózsaszínű, fakóval foltozva, kékes-violett színű árnyékolattal, mely a csücsök felé élénkebb. Az egyesével álló nagyobb bimbók testszínűek, néha a szirmok csúcsán karmin-rózsaszínnel elárasztva. Igen erős növési, csaknem egyenes-sudaras piros hajtásokkal. Lombzata középnagyságu, ragyogó zöld, alul tartósan pirosbarnás 5 levélből áll. E rózsza csinosabb alaku s miként anyja a *Silphide*, igen kellemes illattal bír s e mellett igen háladatosan virit.

Princesse de Sagan.

Thea. — F. Doubreil.

Középnagy virága egyesén álló, hosszú kocsányon egyenes merev tartással; csészealaku,

szirmjai szépen zszindelyezettek. Bársonyos karminpiros, sötét biborvörössel árnyékolva, amarantszínű tükörrel. Különösen kiválik hosszú bimbója s gyönyörű sötétpiros, a *Louis van Houtte* remontáns rózsához hasonló színe által. Növése hatalmas, de nem hosszú, vesszői számos pirosas igen erős és visszahajlott tüskékkel vannak fegyverezve. Hajtatási kísérletek e rózsával igen jól sikerültek s így hihetőleg szép jövő elé néz. Már eddig is négy kitüntetésben részesült.

Mlle. Marie Drivon.

Bourb. — Jos. Schwartz.

Középnagy, igen telt, szépen alkotott, széles lekerekített szirmokkal, melyek a közepén feleredők, pontozottak s csikosak. Színe az élénk rózsaszín s barackvirág-szín közt változik, karminnal és lilarózsaszínnel pontozva. Növése erős, lombzata élénkzöld, 3—5 elfordult, ferdén álló levéllel. Az *Apolline* régi bourbonrózsza ivadéka, dúsán és szakadatlanul nyilik.

Docteur Pasteur.

Thea-hybr. — Moreau-Robert.

Nagy, telt, gömbalaku, könnyen felnyíló, bimbói jól megnyúltak. Karmin rózsaszínű, ribizli-pirosal árnyékolva. Dúsán virágzik s jól remontál. Növése erős, szép sötétzöld lombozattal.

Chevreul.

Cent. muse. — Moreau-Robert.

Igen nagy, telt, zszindelyezett, mintaszerű rózsza; élénk selymes rózsaszínű, bugában viritó. Remontáns jelleggel bír, igen erős növési, sötétzöld lombozattal. Vesszői számtalan, igen hegyes tövissel vannak fegyverezve.

L' Abondance.

Nois. — Moreau-Robert.

Virága középnagy, igen szép alakkal; tisztafehér, teljesen felnyilva rózsaszinbe megy át. 50–100 virágból álló csokorban szakadatlanul virágzik. Igen erős, félkúszó növési, fénylő lombozattal. — A leírás szerint e faj hihetőleg a multiflora-csoporthoz tartozik.

Regierungsrat Stockert.

Rem. — Soupert-Notting.

Nagy, telt, szépen tetőzetesen zsindelezett, kitűnő tartással; tiszta ezüstös selymes rózsaszínű, a szirmok csüszegélye néha karminnal elfutódva. Nyeretett a Dupuy Jamin remontáns rózsáról, melynek bibéi a Mad. de Sévigné bournórsza himporával termékenyítették.

Prince Charles d' Aremborg.

Rem. — Soupert-Notting.

Igen nagy, telt, pünkösdirózsa alaku; selymes karmin-rózsaszínű, ezüstös tükörrel, közepén élénk rózsaszínű, rendkívül illatos. Növése erős, diszes bokorral. Ugyanazon keresztezésből származik mint a Regierungsrat Stockert.

Morphée.

Rem. — Jos. Schwartz.

Középnagy, néha nagy, gömbalaku; élénk bársonyos karminpiros, sötét biborpirossal foltosva; a szirmok hátsó lapja sötét rózsaszínű; igen illatos. Növése erős, világos-zöld lombozattal. Virágzata cús és szabadon megújuló.

IRODALMI SZEMLE.

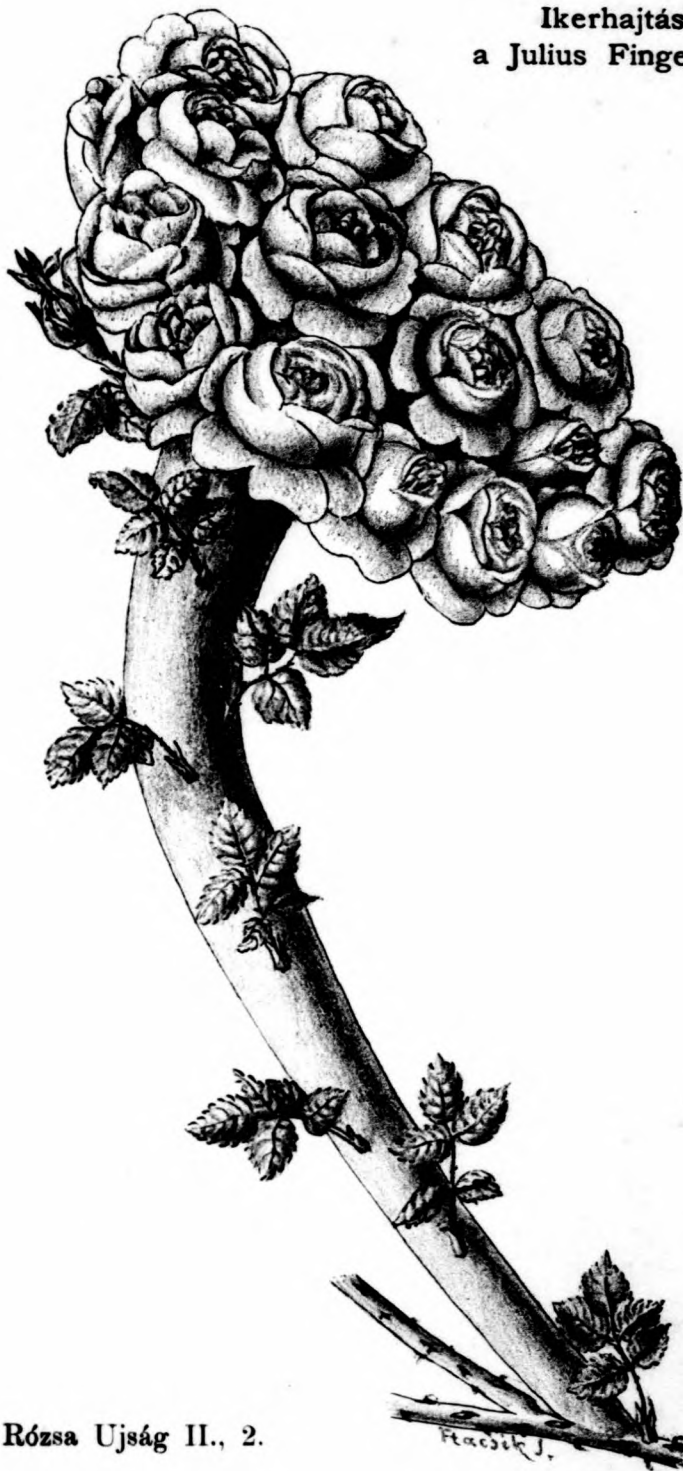
Rapport sur le cachage des rosiers. Greffés a oeil dormant. — Journ. des Roses 6-ik számába.) A chalon-sur-saône-i kertészegylet jelentése az alvó rózsaszemeknek egy takarás módjáról, melyet Guépet chaloni kertész lámpaüvegekkel gyakorol. Az egész közleménynek alig van rózsászati értéke, minthogy a harangalaku lámpaernyők drágák s törekenységük miatt takarási czélokra alkalmatlanok. — A szerkesztő egy kis utóiratban fel is említi e módszer tömeges alkalmazásának lehetetlenségét. — A bizottság egyik tagja Poux, a szemle alkalmával az alvó szemet hordozó alanyok egy, nővére által alkalmazott takarás módját ismertette: Balloy asszonyág késő ősszel a szem megtapadása után az alanyokat kiásatja s egy gödörbe szorosán egymás mellé fektetve földdel takartatja be. A következő tavasszal ez alanyok igen korán elültetettek s fejlődésükben 8 napnál tovább nem maradnak vissza a többtől. Minden esetre jobb és olcsóbb takarási mód mint Guépet-é.

A német rózsászati folyóiratok hanyatlása. — A Schultheis testvérek tulajdonát képező s Ernst Metz által szerkesztett Deutsche Rosen-Zeitung, f. év május havában megszünt létezni. Okot a lap megszűnésére a kiadó és szerkesztő közti meghasonlás szolgáltatott s ezzel ismét be van bizonyítva, hogy ily szublimisabb sajtólagos kertészeti tárgyval foglalkozó folyóirat csak oly egyén kezében virulhat, ki vállalatát nem haszonlesésből, hanem magasabb, leginkább nemzeti irodalmi cél szempont-

jából alapítja. Ott van pl. Scipion Cochet Journal des Roses-e; e lapot egyetlen egyén, saját szakállára alapította s most Európában a legelterjedtebb rózsászati szakközlöny, pedig e lapnak megindítása minden vérmesebb remények kizárásával, inkább csak passzióból történt. Az alapító ezt ma is jól felfogja s nem engedi magát a „francia rózsaegetlet“ vajudó megalakulásának karjai közé vetni s lapja fennállásának ez legjobb biztosítéka; az ugynevezett „szerkesztőségi bizottságok“ rendszeren emlékeztetnek a sok szakácsra, kik elsőzzák a levest. Ugyanez okból nagyon félő, hogy a német rózsakedvelők egyletének szakközlönye a „Rosen Zeitung“, az egylet kebelében immár dülő egyenetlenség folytán hasonló sorsra fog jutni, mit a lapnak utóbbi időben beállt hanyatlásából fájdalommal lehet következtetni.

Beküldött könyv. — Die Käfer. — Beschreibung der in Deutschland, Oesterreich Ungarn und der Schweiz vorkommenden Coleopteren. — Irta Alexander Bau, kiadja a Creutz-féle kiadóüzlet Magdeburgban. — 482 lapra terjedő munka, 144 bogárábrával. — E mű második kötetét képezi egy nagyobb rovarászati vállalatnak, mely a rovarok minden rendjét tárgyalja. — A rózsásznak a rovarokkal folytonosan érintkeznie kell s így az egész mű beszerzése, noha az kiválóan a gyűjtők érdekeit képviseli, mint kommentár ajánlható. — Ára 6 márka, = 3 fnt 72 krral s minden könyvtárnál megrendelhető.

Ikerhajtás
a Julius Finger-nél.



Rózsa Ujság II., 2.